

VALDKOND MINA JA KESKKOND (1,5-7-aastane laps)

<p>Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult. • Omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas. • Väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone. • Väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult. • Väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi. • Märkab nähtusi ja muutusi looduses. <p>(Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008)</p>	
<p>Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust. • Suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid. • Lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust. • Suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema. • Suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma. <p>(Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008)</p>	
<p>SOTSIAALNE KESKKOND sisu: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;</p> <p>(Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008)</p>	
<p>MINA Nimi, vanus, sugu, sünnipäev, enesetutvustus</p>	
1,5-2-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Reageerib oma eesnimemele.
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab oma eesnime ja reageerib oma eesnimemele. • Tunneb enda ära fotol või peeglis. • Vastab õigesti küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab oma ees- ja perekonnanime. • Ütleb või näitab sõrmedel oma vanust. • Vastab õigesti küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab öelda oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (tüdruk, poiss).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab oma ees- ja perekonnanime, vanust ja sugu. • Teab oma sünnikuud ja -päeva. • Vastab küsimustele iseenda kohta.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda huvisid jms.

Lisa 1

	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab oma sünnikuud ja -päeva.
PERE, SUGULASED, KODU <i>Ema, isa, õde, vend; vanavanemad; lähisugulased; kodu ja aadress; kodused tegevused</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Tunneb pildilt ära oma pereliikmed.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab pereliikmeid (ema, isa, õde, vend, vanaema, vanaisa). ● Teab oma õdede-vendade nimesid. ● Nimetab oma koduseid tegevusi ja mängu.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab oma vanemate, õdede-vendade nimesid. ● Jutustab oma pereliikmetest. ● Kirjeldab oma kodu (eramu, korter, talumaja).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab oma pereliikmete nimesid. ● Kirjeldab oma pereliikmete koduseid tegevusi. ● Kirjeldab oma kodu (eramu, korter, talumaja). ● Ütleb küsimisel oma koduse aadressi..
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab ja jutustab oma perest ja lähisugulastest (vanavanemad). ● Teab oma kodust aadressi ja pere kontakttelefoni. ● Kirjeldab oma kodu, kodukohta, perekonda ja peretraditsioon.
LASTEAED, KOOL <i>Lapsed; õpetajad ja teised töötajad; lasteaia ruumid; lasteaia ja kooli erinevused;</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Osutab nimetatud rühmakaaslaslele, õpetajale. ● Nimetab rühmas olevaid esemeid.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab rühmakaaslaste, õpetajate ja õpetajaabi nimesid. ● Oskab nimetada oma rühma nime. ● Teab lasteaia erinevaid ruume (rühmaruum, köök, wc, saal, söögisaal).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab ja kirjeldab (otstarvet) lasteaia erinevaid ruume (rühmaruum, köök, wc, saal, söögisaal). ● Nimetab oma lasteaia ja rühma nime. ● Teab nimetada lasteaia töötajaid ja nende tegevusi.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab nimetada lasteaia töötajaid ja nende ameteid/ tegevusi. ● Kirjeldab oma lasteaia ruume ja asukohta. ● Nimetab oma lasteaia ja rühma nime.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Kirjeldab kooli ja lasteaia erinevust (teab, et kool on õppimise koht). ● Selgitab koolis ja lasteaias käimise vajadust. ● Nimetab ja kirjeldab lasteaia erinevaid ameteid ja nende vajalikkust.
AMETID, TÖÖD <i>Erinevad ametid ja nende vajalikkus; töö ja vastutus; raha.</i>	
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab pereliikmete koduseid toimetusi. ● Matkib lihtsamaid töövõtteid (nt toitmine, riietamine, koristamine, pesemine).

Lisa 1

4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Matkib lihtsamaid töövõtteid (nt toitmine, riietamine, koristamine, pesemine). • Räägib pereliikmete tegevustest/tööst. • Nimetab tuntumaid ameteid.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab tuntumaid ameteid ja neile kuuluvaid töövahendeid. • Nimetab pereliikmete ameteid. • Selgitab miks käiakse tööl ja teab Eestis käibel olevat raha.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab üldtuntud ametite vajadust (nt politsei, arst, tuletõrjuja, kokk). • Nimetab erinevaid ameteid (kodukohas) nende tegevuse alusel (nt arst ravib) ning neile kuuluvaid töövahendeid. • Nimetab pereliikmete ameteid. • Selgitab, miks käiakse tööl ja teab Eestis käibel olevat raha.
KODUMAA, TEISED RAHVUSED EESTIS <i>Rahvus; emakeel; koduvalla/-linna ja riigi sümboolika.</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab Eesti lipu ettenäitamisel selle värvid.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab Eesti riigi tähtsamaid sümboleid - lipp, lind, lill. • Tunneb ära Eesti lipu ja nimetab lipu värvid. • Osaleb tegevustes, mis on pühendatud kodumaale tähtsatel päevadel (nt ruumide kaunistamine vms).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab Eesti riigi tähtsamaid sümboleid - lipp, hümn, lind, lill. • Nimetab erinevaid rahvuseid oma rühmas või kodukohas. • Teab, et Eestis on suhtluskeeleks eesti keel.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab Eesti riigi sümboleid - lipp, hümn, vapp, lind, lill. • Mõistab ja oskab nimetada inimeste erinevusi (rahvused, keeled). • Nimetab sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp. • Teab Eesti Vabariigi presidendi nime. • Teab oma koduvalla nime.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab oma koduvalla nime. • Nimetab Eesti riigi sümboleid ja rahvatraditsioone (nt laulu- ja tantsupidu). • Teab Eesti Vabariigi presidendi nime. • Teab ja nimetab teisi rahvuseid ja keeli (Eesti lähinaabrid Läti, Leedu, Soome, Rootsi, Venemaa) ja teab nende kombeid ja traditsioone.
TÄHTPÄEVAD, PÜHAD, KOMBED <i>Eesti rahvatraditsioonid; rahvakalendri tähtpäevad.</i>	
1,5-2-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb tähtpäevade tähistamisel rühmas.
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb tähtpäevade tähistamisel lasteaias või rühmas.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi (nt uusaasta, EV aastapäev, Suur Reede, jaanipäev, jõulud).

Lisa 1

	<ul style="list-style-type: none"> Osaleb tähtpäevade tähistamise tegevustes (nt ruumide kaunistamine, laulude laulmine vms).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab ja kirjeldab pühadega seotud tegevusi (uusaasta, EV aastapäev, Suur Reede, jaanipäev, jõulud) lasteaias või kodus.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab ja kirjeldab tähtpäevi oma peres ja lasteaias. Kirjeldab tuntumaid rahvakombeid ja nendega seonduvaid tegevusi (vastlad, mardipäev, kadripäev, volbriöö).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab tähtpäevi ja kombeid (nt <i>sõbrapäev, naljapäev, volbripäev, jaanipäev, mihklipäev, hingedepäev, mardipäev, kadripäev, jõulud</i>). Nimetab Eesti riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (<i>uusaasta, EV aastapäev, Suur Reede, kevadpüha, jaanipäev, jõulud</i>). Kirjeldab tähtpäevade tähistamist lasteaias ja kodus.
VÄÄRTUSED JA ÜLDTUNNUSTATUD KÄITUMISREEGLID <i>Sõprus ja abivalmidus; hoolivus, sallivus, austus ja julgus; tähelepanelikkus; viisakusväljendid</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Täiskasvanu eeskujul ütleb lasteaeda tülles <i>tere</i> ja ära minnes <i>head aega</i> (lehvitab).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab mõistete <i>hea</i> ja <i>halb</i> tähendust. Täiskasvanu eeskujul järgib viisakusreegleid (<i>aitäh, palun, tere, head aega</i>). Küsimise korral nimetab emotsioone ja kirjeldab neid.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Oskab eristada head ja halba tegu, käitumist. Järgib elementaarseid viisakusreegleid (<i>tänab, palub, teretab</i>). Tunneb lauakombeid. Teab mõistete <i>õige ja vale</i> tähendust. Kirjeldab emotsioone (nt rõõm, kurbus, viha jne).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab mõistete <i>õige ja vale</i> tähendust. Nimetab küsimisel sõbra positiivseid omadusi. Järgib üldtunnustatud käitumisreegleid. Tunneb ja järgib lauakombeid. Oskab väljendada oma emotsioone teisi arvestavalt (<i>rõõm, mure jm</i>).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Selgitab, mida tähendab sõprus (<i>sõbraks olemine</i>). Kirjeldab oma emotsioone ja tundeid (<i>sh tunded, mis tekivad tülitsedes ja leppides</i>). Järgib käitumisreegleid erinevates olukordades (<i>kaupluses, teatris, ühissõidukis jm</i>). Teab mõisteid <i>ausus</i> ja <i>austus</i> tähendust ja oskab vastavalt käituda.
SUHTUMINE ERINEVUSTESSE <i>Keeleline, rassiline, kultuuriline erinevus; teised rahvused Eestis, nende keel ja kombed; erivajadusega inimesed</i>	
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab, et inimesed võivad olla erinevad ja rääkida erinevaid keeli.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab, et inimesed võivad olla erinevad (<i>keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev</i>).

Lisa 1

	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab tervisest tulenevaid vajalikke abivahendeid inimesele (nt prillid, ratastool, kargud).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Kirjeldab inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev). ● Teab nimetada erivajadustega inimestele vajalikke abivahendeid (nt prillid, ratastool, kargud, kuuldeaparaat).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Oskab kirjeldada inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev). ● Nimetab ja kirjeldab erivajadustega inimeste abivahendeid (prillid, valge kepp, ratastool, kuuldeaparaat).
TERVISEKASVATUS	
TERVISE VÄÄRTUSTAMINE	
1,5-2-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Näitab või nimetab erinevaid õueriideid ja -jalanõusid (nt müts, kindad, sokid, kampsun, kummikud).
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Oskab osutamise korral nimetada erinevaid õueriideid ja -jalanõusid (nt müts, kindad, sokid, kampsun, kummikud).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab erineva ilma ja aastaaja õueriideid ja -jalanõusid (kummikud, kindad, müts, saapad, jope, mantel jne) ja teab nende vajalikkust. ● Teab, kuidas riietuda külma-, kuidas sooja ilma puhul.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (toitumine, riietumine, liikumine). ● Teab, mis on haigus. Teab, mis võib põhjustada külmetamist ja haigestumist.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (toitumine, liikumine, uni, puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted). ● Teab, mis on haigus. Teab, mis võib põhjustada külmetamist ja haigestumist.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist. ● Teab, mis on haigus. ● Teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist (suitsetamine, alkoholi tarbimine, vägivald, vale riietus).
HÜGIEEN	
<i>Isiklikud hügieenitarbed ja nende kasutamine; pesemise tähtsus ja regulaarsus; haiguste ärahoidmine;</i>	
1,5-2-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Peseb ja kuivatab käsi ja nägu koos täiskasvanu abiga. ● Õpib iseseisvalt sööma ja jooma.
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Avab ja sulgeb veekraani; peseb ja kuivatab käsi ja nägu koos täiskasvanu abiga. ● Sööb ja joob iseseisvalt. ● Nimetab puhtuse jaoks vajalikke esemeid (seep, vesi, käterätik). ● Tunneb ära isiklikud hügieenitarbed (nt käterätik, salvrätid, kamm,

Lisa 1

	<p>pott) ning kasutab üksnes neid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Täiskasvanu abiga nuuskab/pühib nina taskurätti.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab miks peab juukseid kammima ja ennast pesema. • Teab, peseb ja selgitab, miks enne sööki ja pärast WC-s käimist peab pesema käsi.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab, miks peab ennast pesema ja juukseid kammima. • Teab ja selgitab kätepesu tähtsust ja regulaarsust (pärast lasteaeda saabumist, enne sööki ja iga kord, kui käed määrduvad, sealhulgas alati pärast tualeti kasutamist ja õuest tulekut).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja selgitab kätepesu tähtsust ja regulaarsust (pärast lasteaeda saabumist, enne sööki ja iga kord, kui käed määrduvad, sealhulgas alati pärast tualeti kasutamist ja õuest tulekut). • Selgitab isiklike hügieenitarvete vajalikkust (kamm, käterätt).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Täidab isikliku hügieeni harjumuslikult (peseb käsi, korrastab juuksed, nuuskab nina). • Kirjeldab, mis on tervisele kahjulik.
HAMMASTE TERVIS <i>Hammaste hooldamise vahendid; terve hammaskonna hoidmine</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab hammaste hooldamise vahendeid (hambahari, hambapasta).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab hammaste hooldamise vahendeid (hambahari, hambapasta) ja hammaste pesemise tähtsust. • Teab hambaarsti juures käimise tähtsust.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab hambaaukude tekkimise põhjuseid. • Teab hammaste vahetumist (piimahambad, jäävhambad).
TERVISLIK TOITUMINE <i>Toidu vajalikkus lapse arengule ja tervisele; erinevad toiduained ja toiduainete rühmad; toiduainete päritolu; tervisliku toitumise põhimõtted</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teeb vahet söödaval ja mitesöödaval. • Osutab küsimisel erinevatele toiduainetele.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab erinevaid toiduaineid. • Teeb vahet söödaval ja mitesöödaval.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev. • Eristab kasulikke toiduaineid kahjulikest.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab toiduainete rühmad: teravilja tooted, puu- ja köögiviljad, piimatooted, liha, kala, muna. • Oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem

Lisa 1

	ja milliseid vähem, et olla terve.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab, kust pärinevad igapäevased toiduained (nt kohupiim - piimast, leib - teraviljast jne). • Oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.
INIMENE	
<i>Kehaosad; meeleelundid; süda ja kopsud (ülesanne); poisi ja tüdruku erinevused</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Osutab nimetatud kehaosadele (käed, jalad, silmad, suu, nina, kõrvad jne).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja näitab enda kehaosi ja teab nende vajalikkust.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kehaosi ja selgitab nende vajalikkust.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab erinevate kehaosade vajalikkust. • Teab erinevaid meeleelundeid (kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning maitsmiselund). • Teab ja nimetab tüdruku ja poisi erinevusi.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab südame ja kopsude kõige olulisemat ülesannet ja teab millised tegevused aitavad neid hoida tervena. • Nimetab erinevaid meeleelundeid (kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning maitsmiselund) ja selgitab nende vajalikkust. • Selgitab tüdruku ja poisi erinevusi.
OHUTUS JA TURVALISUS	
<i>Ohud erinevates situatsioonides ja keskkondades; turvaline käitumine ohtlikus situatsioonis; hädaabinumber ja selle kasutamine; turvalise käitumise reeglid; lihtsamad esmaabivõtted; keeldumine last ohustavatest tegevustest</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid). • Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud (talvel jääle minek; mängimine ohtlikes kohtades, nt tänaval; ujumine täiskasvanu järelevalveta; rattasõit kiivrita).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab, miks peab keelduma tegevustest, mis teda ohustavad (võõrastega kaasa minemine, eakaaslaste negatiivsed mõjutused ja nende ignoreerimine, erinevad ohud). • Nimetab kohti, esemeid, aineid ja tegevusi mis võivad olla ohtlikud (nt trepid, rõdu, aknad, lahtine tuli, ravimid, kemikaalid, elekter, veekogud, ehitised, tikkudega mängimine, talvel jäälemine, ujumine järelevalveta, rattasõit kiivrita). • Teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab käitumist ohu korral (kukkumis-, põletus-, lämbumis-, mürgistus-, löikeoht) ja selgitab, kuidas oleks saanud juhtunut ära hoida. • Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukorras (nt vette

Lisa 1

	<p>kukkumine, tulekahju, põletus, vigastus, eksimine).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimetab hädaabinumbri 112 ja teab selle vajalikkust. Harjutab hädaabinumbri 112 kasutamist • Keeldub tegevustest, mis teda ohustavad (võõrastega kaasa minemine, eakaaslaste negatiivsed mõjutused ja nende ignoreerimine). • Kirjeldab liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes (lumi - libedus).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik. • Kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm. • Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukordades (vette kukkumine, läbi jää vajumine, tulekahju, põletus, teadvuseta või raskelt vigastada saanud kaaslane, eksimine linnas/metsas). • Teab ja tunnetab ümbritsevaid ohte: inimesed, keskkond, loomad, käitumine.
TEHISKESKKOND	
Ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond	
JÄÄTMED	
<i>Prügi ja selle sorteerimine; säästlik tarbimine (elektter, vesi, riided, mänguasjad toit, pakendid jne)</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Viskab täiskasvanu eeskujul prügi prügikasti.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab, et prahti ei visata maha, toob selle täiskasvanu korraldusel prügikasti.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab täiskasvanu abiga eraldi sorteerida paberit, pakendeid, plasti, klaasi. • Põhjustab, miks visatakse praht prügikasti. • Kirjeldab, kuidas jõuab prügi prügimäele. • Leiab loodusest (õuealal) prahti ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja põhjustab, miks on vaja prügi sorteerida. Oskab sortida lihtsamat prügi (pudelid, paber, olmeprügi, patareid). • Mõistab ja selgitab, kuidas loodusvarasid säästlikult kasutada (vesi, elektter). Käitub loodustsäästvalt. • Hoiab puhtust looduses, kodu ümbruses ja mujal.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust. Suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt. • Selgitab, et looduse säästmiseks saab inimeste valmistatud esemeid taaskasutada (plastpudelid, paber, riided). • Mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale. • Mõistab, et on vaja istutada puid ja muid taimi. • Kirjeldab, kuidas tema kodus prügi sorteeritakse.
EHITISED	
<i>Ehitised, mis ümbritsevad lapse igapäevast keskkonda: kodumaja, lasteaeda; teenindusasutused</i>	

Lisa 1

<i>(pood, tervisekeskus, postkontor, teater, kino, raamatukogu jne)</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Osutab maja osadele (aken, uks, sein).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära kodukoha tuttavad teenindusasutused (<i>toidupood, raamatukogu, lasteaed</i>). • Kirjeldab küsimuste abil maja osad, nende otstarbe ja ruumide vajalikkuse.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab erinevaid ruume rühmas ja teab nende otstarvet. • Kirjeldab lasteaia õueala ning seal kasutatavaid abivahendeid. • Kirjeldab kodumaja omapära: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab maja ehituseks kasutatavaid materjale (puit, kivi, jm). • Nimetab teenindusasutusi ning nende vajalikkust (pood, juuksuritöökoda, polikliinik, apteek, kingsepatöökoda, kaubanduskeskus jm). • Kirjeldab kodumaja omapära: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ja nende otstarvet. • Teab ehitisi (teater, kirik jm) ja nende vajalikkust. • Nimetab teenindusasutusi ja nende vajalikkust (pood, juuksur, polikliinik, apteek, kaubanduskeskus jm).
KODUTEHNIKA	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab pildilt tuttavaid kodumasinaid (televiisor, pesumasin, arvuti jne).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab küsimise korral kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm), teab nende otstarvet ja ohtusid (triikraud põletab).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kodumasinaid ja -elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab ja selgitab kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat ja nendega seotud ohte.
LIIKLUSKASVATUS	
<i>Sõidukid; valgusfoor ja tänavavaletamine; liiklusmärgid; turvavarustus</i>	
SÕIDUKID	
<i>Erinevad ühissõidukid, teetöömasinad, prügi- ja kraanaauto ning veo- ja sõiduauto, nende tööülesandeid; traktor, kombain, ekskavaator; eriotstarbelised sõidukid nende vajalikkus</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab pildilt sõidukeid (auto, buss, lennuk) ja osutab neile.

Lisa 1

	<ul style="list-style-type: none"> Osutab küsimisel maanteel sõitvatele autodele, bussidele.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab erinevaid sõidukeid (auto, rong, buss, lennuk, laev). Tunneb eriotstarbelisi sõidukeid (tuletõrje-, kiirabi-, politsei- ja päästeteenistuse autod).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab eriotstarbelisi sõidukeid (tuletõrje-, kiirabi-, politsei- ja päästeteenistuse autod) ja teab nende otstarvet. Nimetab erinevad ühissõidukid (buss, troll, tramm, takso, laev, lennuk). Nimetab põllutöomasinaid: traktor, kombain.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab ja kirjeldab erinevad ühissõidukid (buss, troll, tramm, takso, laev, lennuk). Nimetab teetöomasinad (tänavapuhastusauto, teerull, sahk), prügi- ja kraanaauto ning veo- ja sõiduauto, teab nende tööülesandeid. Oskab ühissõidukis käituda.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Kirjeldab erinevate tööde tegemiseks vajaminevaid masinaid: kraana, prügiauto, teerull, traktor, kombain. Teab eriotstarbelisi sõidukeid (tuletõrje-, kiirabi-, politsei- ja päästeteenistuse autod) ja teab nende nende vajalikkust. Oskab ühissõidukis käituda (paigal istumine, turvavöö kinnitamine). ja oskab ühissõidukist väljuda (ei jookse sõiduki eest ega tagant jne).
VALGUSFOOR JA TÄNAVA ÜLETAMINE <i>Valgusfoori tulede süttimise järjekord ja tähendus; sõidu- ja kõnnitee; sõidutee ületamine linnas ja maal</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Osutab küsimisel maanteel sõitvale sõidukile (auto, buss, traktor).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab, et auto sõidab autoteel ja jalakäija käib kõnniteel. Selgitab, miks autoteed peab ületama ettevaatlikult, osutab ülekäigurajale. Teab valgusfoori ja tulede tähendust (punane, kollane, roheline). Oskab liigelda koos täiskasvanuga lasteaia ümbruses.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab mõisteid <i>sõidutee</i> ja <i>kõnnitee</i>. Selgitab ülekäiguraja ja valgusfoori tähendust. Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Selgitab, kuidas ületada sõiduteed reguleeritud ja reguleerimata ülekäigurajal. Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ning nende tähendust. Teab liiklemise ohtusi talvel, teeületamine lumehangede tagant, piiratud nähtavus; libeda teega tekkivad ohud.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda. Teab, kuidas ületada ristmikku. Teab liiklemise erinevusi linnas ja maal. Kirjeldab jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise põhimõtteid. Järgib liikluseeskirju tuttavas keskkonnas.

LIIKLUSMÄRGID <i>Liiklusmärgid, mis asuvad lapse ümbruskonnas, kus ta liigub</i>	
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Osutab liiklusmärkidele ja kuulab õpetaja selgitusi liiklusmärkide vajaduse kohta.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Osutab küsimise peale liiklusmärkidele. Teab liiklusmärkide tähtsust (aitavad ohutult liigelda). Teab kodu ja lasteaia ümbruses sagedamini esinevate liiklusmärkide tähendusi (ülekäigurada).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab kodu ja lasteaia ümbruses sagedamini esinevate liiklusmärkide tähendusi.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab kodu ja lasteaia ümbruses sagedamini esinevate liiklusmärkide tähendusi.
TURVAVARUSTUS <i>Helkur, turvatool ja -vöö, kaitsevarustus</i>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab helkurit.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab helkuri otstarvet.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab helkuri otstarvet. Mõistab turvatooli ja turvavöö kasutamise vajalikkust. Teab kuidas jalg- ja tõukerattaga lasteaia õuealal. Teab jalgrattaga sõitmise nõudeid (kiiver, põlve- ja küünarnukikaitsmed).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda. Selgitab turvatooli ja turvavöö kasutamise vajalikkust. Teab, kuidas jalg- ja tõukerattaga lasteaia õuealal sõita. Põhjendab, miks jalgrattaga, rulaga, rulluiskudega sõites peab kandma kiivrit.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Teab jalg- ja tõukerattaga sõitmise nõudeid (kiiver, ohutud paigad, tänava ületamine). Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda. Kirjeldab, kuidas kasutada turvavarustust (kiiver, põlve-, randmekaitsmed jm.) jalg-, tõukerattaga ja rulluiskudega sõites.
LOODUSKESKKOND <i>Kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008)</i>	
KODUPAIGA METS- JA KODULOOMAD <i>Erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng; elu erinevatel aastaaegadel</i>	
1,5-2-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Leiab täiskasvanu abiga mänguasjade seast või pildilt tuntumad kodu- ja metsloomad ja linnud. Matkib loomade häälistsusi.
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> Leiab mänguasjade seast ja pildilt tuntumad loomad ja linnud. Osutab küsimisel looma erinevatele kehaosadele (pea, saba, käpad).

Lisa 1

	<ul style="list-style-type: none"> ● Osutab küsimisel linnule, loomale , kalale ja konnale. ● Matkib koduloomade hääliitsusi.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab tuntud koduloomi, matkib nende hääliitsusi (kass, koer, siga, lehm, lammas). ● Nimetab tuntumaid metsloomi (karu, siil, orav, hunt) ja nende iseloomulikke tunnuseid. ● Nimetab tuntumaid linde (vares, kana/kukk, tihane, part). ● Nimetab tuntumaid veelanimikke (konn, kala). ● Teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures (kodus).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab ja kirjeldab tuntumaid loomi (karu, siil, siga, jänes, lehm, lammas, kass, koer). ● Nimetab ja kirjeldab tuntumaid linde (varblane, tihane, pääsuke). ● Nimetab ja kirjeldab loomade ja lindude kehaosi (pea, nokk, tiivad, saba). ● Kirjeldab erinevate loomade elupaiku ja elamisviise (nt rebane elab urus). ● Teab, et inimene saab talvel loomi ja linde aidata. Selgitab, mida talvel lindudele toiduks panna võib. ● Nimetab enimtuntud põhja- ja lõunamaa loomi.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab loomade käitumise erinevusi eri aastaegadel (lindude ränne, talveuni, pesa ehitus ja poegade toitmine). ● Selgitab, miks loomad karva vahetavad. ● Kirjeldab kaladele iseloomulikke tunnuseid (uimed, soomused, saba). ● Nimetab enimtuntud põhja- ja lõunamaa loomi.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab ja kirjeldab mets- ja koduloomi. ● Nimetab enimtuntud põhja- ja lõunamaa loomi. ● Nimetab ja kirjeldab erineva elupaiga ja -viisiga loomi ning kirjeldab nende välimust. ● Nimetab tuntumaid paigalinnu- (varblane, tihane, tuvi) ja rändlinnuliike (pääsuke, kuldnokk). ● Põhjendab lindude rände põhjust. ● Nimetab 2-3 tuntumat kalanimetust (räim, ahven, haug). ● Nimetab loomade iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (ehitavad pesa, toidavad poegi, talveuni, rändamine lõunasse jm) ja põhjendab, miks loomade ja lindude elutingimused on talvel raskemad.
PUTUKAD <i>Erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng; putukate mitmekesisus, elu erinevatel aastaegadel ja erinevates elukeskkondades (maismaa, vesi, õhk, muld)</i>	
1,5-2-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Leiab mänguasjade seast või pildilt täiskasvanu abiga tuntumad putukad (lepatriinu, sipelgas, mesilane)
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Osutab tuntumatele putukatele (lepatriinu, sipelgas, mesilane).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab tuntumaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane, kärbes, sääsk, ämblik).

Lisa 1

4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja kirjeldab 3-4 tuntumat putukat (lepatriinu, sipelgas, mesilane, liblikas). • Teab putukate elupaiku: mesilane mesitarus, sipelgas sipelgapesas.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja kirjeldab tuntumaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane, kärbes, sääsk, ämblik, kiil, liblikas, rohutirts). • Teab putukate elupaiku: mesilane mesilastarus, sipelgas sipelgapesas.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab tuntumate putukate välimust ja nende elupaiku. • Teab putukate elu erinevatel aastaegadel.
KODUPAIGA TAIMED, SEENED <i>Erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng</i>	
1,5-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab pildilt lille, puu, seene, puu- ja köögivilja (õun, porgand).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab ja nimetab tuntumaid puu- ja aedvilju (nt õun, pirn, kartul, porgand, kurk, tomat). • Oskab osutamise korral nimetada tuttavaid lilli. • Nimetab tuttavaid lilli (võilill, sinilill, lumikelluke).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab, mida köögi- ja puuviljadest valmistada saab. • Nimetab ja kirjeldab tuttavaid etteantud taimi (puud, lilled, puu- ja köögiviljad, seened). • Eristab okaspuid lehtpuudest. • Kirjeldab, mis juhtub lehtpuude lehtedega sügisel (värvuvad ja langevad).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab lilleosi (leht, vars, õis). • Nimetab 1-2 lehtpuud (nt kask, vaher) ja 1-2 okaspuud (kuusk, mänd) ja eristab neid omavahel. • Nimetab ja kirjeldab aias, metsas ja põldudel kasvavaid taimi (puud, lilled, puu- ja köögiviljad, marjad, teraviljad). • Teab erinevaid seeni ja nimetab seene osi (kübar, jalg). • Nimetab erinevaid köögivilju ja teab, kuidas neid kasutatakse. • Teab nimetada söögiseeni ja mürgiseeni (kukeseen, puravik, kärbseseen).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Loetleb puu osi (tüvi, võra, oksad). • Nimetab 3-4 lehtpuud (nt pihlakas, kastan, tamm). • Kirjeldab erinevaid elukooslusi - metsa, sood, raba, niitu. • Nimetab 2-3 viljapuud (pirn, õun, ploom). • Teab, mis aastaajal valmivad viljad. • Nimetab erinevaid lilli (tulp, roos, lumikelluke, sinilill). • Nimetab leht- ja okaspuude vilju (tammetõru, kastanimuna, käbid). • Nimetab ja kirjeldab aias ja metsas kasvavaid taimi (marjad: mustikas, maasikas, pohl, sõstar, tikker; puud: õuna-, pirni- ja kirsipuu, toomingas, pihlakas jms). • Teab nimetada söögiseeni ja mürgiseeni (kukeseen, puravik, kärbseseen).
VEEKOGUD <i>Erinevad veekogud ja nende erinevused</i>	

Lisa 1

3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Osutab küsimisel veele, lumele, veekogule.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab küsimisel, et lumi ja jää muutuvad sulades veeks. • Nimetab ja tutvub erinevate veekogudega (jõgi, tiik, järv).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab oma kodukoha olulisemat veekogu (Emajõgi, Roiu järv, Kurepalu paisjärv). • Nimetab erinevaid veekogusid (jõgi, järv, tiik, meri). • Teab veega seotud ohte (vette kukkumine, läbi jää vajumine).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Teab oma kodukoha olulisemaid veekogusid (Emajõgi, Roiu järv, Kurepalu paisjärv). • Nimetab ja kirjeldab erinevaid veekogusid. • Teab veega seotud ohte (vette kukkumine, läbi jää vajumine).
MUUTUSED LOODUSES <i>Aastaaegade vaheldumine; ilmastikunähtused; öö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused. Inimese tegevused eri aastaaegadel</i>	
1,5-2-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Matkib täiskasvanu eeskujul liigutuste ja häälega erinevaid ilmastikunähtusi (vihmasadu, tuul).
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Osutab küsimisel päikesele, pilvele. • Matkib täiskasvanu eeskujul liigutuste ja häälega erinevaid ilmastikunähtusi (vihmasadu, tuul).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi (nt vihma sajab, päike paistab, taevast on pilved). • Küsimisel kirjeldab, et suvel on soe ja talvel külm. • Eristab ööd ja päeva. • Oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke ilmastikunähtusi (tuul, äike, päike, vihm, lumi).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi (talvel sajab lund, on külm; suvel on soe, lilled õitsevad, saab ujuda jm). • Selgitab ilmastiku muutuste seostest taimede, loomade ja inimestega (nt lehed langevad, loomad jäävad talveunne, inimesed riietuvad soojemalt). • Nimetab ja iseloomustab kõiki aastaaegu. • Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (tuul, päike, vihm, lumi, äike).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Iseloomustab ilmastikunähtusi (nt lumi ja jää on külmad, päike paistab soojalt). • Nimetab ja iseloomustab erinevaid aastaaegu 1-2 tunnusega. • Nimetab 2-3 looma, kes jäävad talveunne (karu, siil). • Nimetab inimeste iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaaegast (seemnete külvamine, taimede istutamine, päevitamine, ujumine, lehtede riisumine, suusatamine, jalgrattasõit jm). • Kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu <i>hommik, päev, õhtu, öö</i>.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb kõiki aastaaegu ja teab nende järgnevust. • Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring. • Kirjeldab, kuidas saab inimene lindude ja loomade eest hoolitseda

Lisa 1

	<p>(toit, pesakastid) erinevatel aastaegadel.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Põhjab aastaegade vaheldumist ja ilmapuutuste mõju taime- ja loomariigile ning ka inimesele. ● Selgitab aastaegade vaheldumise seost ilmastikuga. Kirjeldab ilma (nt pilves/pilvitu; kuiv/ vihmane; tuuline, tibutab/sajab).
<p>ELUS- JA ELUTA LOODUS</p> <p><i>Kodukoha loodus, valguse, soojuse, vee ja õhu tähtsus, loodushoid, eluskooslused: mets, soo, raba, niit</i></p>	
2-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Viskab täiskasvanu eeskujul prahi prügikasti. ● Tunneb rõõmu looduses viibimisest. ● Leiab loodusest või pildilt lille, puu, muru, kivi.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Leiab loodusest või pildilt lille, puu, muru, kivi. ● Teab, et lilli ei murta niisama ja putukale ei astuta peale jne. ● Leiab lähiümbrusest kive, liiva, mulda. ● Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu. ● Leiab loodusesse mittekuuluvat prahti (ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Oskab hoida enda ümber puhtust looduses, lasteaias, koduümbruses. ● Kirjeldab metsa. ● Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku. ● Oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimesele.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku. ● Kirjeldab erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimesele. ● Laps kasutab vett ja elektrit säästvalt ning põhjab selle vajalikkust. ● Mõistab puude (taimede) istutamise vajadust. ● Kirjeldab sood ja raba. ● Kirjeldab lähiümbruse maavarade erinevusi (nt savi, liiv, muld). ● Suhtub loodusesse hoolivalt ja oskab seal käituda.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Teab, et inimene on osa loodusest. ● Kirjeldab kodukoha loodust (järv, jõgi, park, puud), erinevaid elukooslusi: metsa, sood, raba, niitu. ● Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt. ● Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud tema koduümbruse loodusele. ● Selgitab, kuidas loodusvarasid säästlikult kasutada (vesi, õhk, mets, taimed, muld). ● Selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad. ● Kirjeldab kivide, liiva ja mulla kasutamise võimalusi.